

SK

SK

SK



EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 15.6.2010
SEK(2010) 746 v konečnom znení

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o existencii nadmerného deficitu vo Fínsku

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. UPLATŇOVANIE PAKTU O STABILITE A RASTE V SÚČASNEJ KRÍZOVEJ SITUÁCII

Mnohé krajiny EÚ v súčasnosti čelia deficitom verejných financií, ktoré sú vyššie ako referenčná hodnota 3 % HDP stanovená v zmluve. Toto často výrazné zhoršenie deficitu, ako aj stav zadlženosti je potrebné vnímať v kontexte celosvetovej finančnej krízy a poklesu hospodárskeho rastu v roku 2008/2009. Pôsobí tu niekoľko faktorov. Po prvé, hospodársky pokles prináša so sebou klesajúce príjmy z daní a rastúce výdavky na sociálne dávky (napríklad na dávky v nezamestnanosti). Po druhé, keďže Komisia uznala, že rozpočtové politiky zohrávajú v súčasnej mimoriadnej hospodárskej situácii dôležitú úlohu, vo svojom európskom pláne na oživenie hospodárstva z novembra 2008, ktorý Európska rada schválila v decembri 2008, vyzvala na prijatie fiškálneho stimulu. Podľa plánu by sa tento stimul mal prijať včas, mal by byť cielený a dočasný, mal by byť diferencovaný podľa jednotlivých členských štátov podľa ich postavenia z hľadiska udržateľnosti verejných financií a konkurencieschopnosti a mal by sa zrušiť, keď sa hospodárska situácia zlepší. Napokon, niekoľko krajín prijalo opatrenia zamerané na stabilizáciu finančného sektora, z ktorých niektoré majú vplyv na stav zadlženosti alebo predstavujú riziko vyššieho deficitu a zadlženosti v budúcnosti, hoci časť nákladov vynaložených na podporu z verejných zdrojov by sa mohla v budúcnosti vrátiť.

V Pakte o stabilite a raste sa od Komisie vyžaduje, aby začala postup pri nadmernom deficite vždy, keď deficit členského štátu presiahne referenčnú hodnotu 3 % HDP. Cieľom zmien a doplnení Paktu o stabilite a raste v roku 2005 bolo zaistiť, aby sa pri všetkých krokoch v rámci postupu pri nadmernom deficite plne zohľadňovala najmä hospodárska a rozpočtová situácia. Paktom o stabilite a raste sa takto vytvára rámec na podporu vládnych politík zameraných na rýchle obnovenie zdravej rozpočtovej pozície so zreteľom na hospodársku situáciu, a tým sa zaisťuje dlhodobá udržateľnosť verejných financií.

2. PREDCHÁDZAJÚCE KROKY V POSTUPE PRI NADMERNOM DEFICITE

V článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa ustanovuje postup pri nadmernom deficite (EDP). Tento postup sa ďalej spresňuje v nariadení Rady (ES) č. 1467/97 „o urýchlňovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku“¹, ktoré je súčasťou Paktu o stabilite a raste.

Podľa článku 126 ods. 2 zmluvy Komisia musí monitorovať dodržiavanie rozpočtovej disciplíny na základe dvoch kritérií, a to: a) či pomer plánovaného alebo skutočného deficitu verejných financií k hrubému domácejmu produktu (HDP) presahuje referenčnú hodnotu 3 % (okrem prípadov, keď tento pomer podstatne a neustále klesal a dosiahol úroveň, ktorá sa približuje k referenčnej hodnote; alebo ak by prekročenie referenčnej hodnoty bolo iba výnimočné a dočasné a pomer zostával blízko referenčnej hodnoty) a b) či pomer verejného dlhu k HDP presahuje referenčnú hodnotu 60 % (s výnimkou prípadu, keď sa pomer dostatočne znižuje a približuje sa k referenčnej hodnote uspokojivým tempom).

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6. V správe sa zohľadňujú aj „Špecifikácie implementácie Paktu o stabilite a raste a usmernenia k forme a obsahu programov stability a konvergenčných programov“ schválené radou ECOFIN 10. novembra 2009, ktoré sú dostupné na webovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

V článku 126 ods. 3 sa ustanovuje, že ak členský štát nespĺňa požiadavky podľa jedného alebo oboch týchto kritérií, Komisia musí vypracovať správu. V tejto správe sa „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prevyšuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie.“

Na základe údajov, ktoré predložili dánske orgány v apríli 2010² a po zohľadnení predpovede útvarov Komisie z jari 2010, Komisia 12. mája 2010 prijala správu podľa článku 126 ods. 3 určenú Fínsku³.

Následne a v súlade s článkom 126 ods. 4 Hospodársky a finančný výbor vydal [27. mája 2010] stanovisko k správe Komisie.

3. EXISTENCIA NADMERNÉHO DEFICITU

Podľa oznámenia v rámci postupu pri nadmernom deficite sa plánuje, že deficit verejných financií vo Fínsku dosiahne v roku 2010 4,1 % HDP, teda presiahne referenčnú hodnotu 3 % HDP. V správe Komisie podľa článku 126 ods. 3 sa uvádza, že plánovaný deficit sa nepribližoval k referenčnej hodnote 3 % HDP. Z tretieho doplnkového rozpočtu, ktorý ministerstvo financií 14. mája 2010 predložilo parlamentu vyplýva, že v roku 2010 by daňové príjmy mohli byť o 0,5 % HDP vyššie, než sa plánovalo, a to najmä z dôvodu výraznejšieho časového rozlíšenia dane z príjmu právnických osôb. To naznačuje nárast rizík pre súčasné prognózy verejných financií, ale vzhľadom na to, že sa nerobila komplexná aktualizácia týchto prognóz, nedošlo k oficiálnej zmene cieľového deficitu na rok 2010 a naďalej platia súčasné posúdenia. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa môže považovať za výnimočné v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste. Vyplýva to najmä z prudkého hospodárskeho poklesu v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste a zo stimulačných opatrení prijatých v reakcii na hospodársky pokles v súlade s európskym programom na oživenie hospodárstva. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 sa predpokladá, že reálny HDP po poklese o 7,8 % v roku 2009 dosiahne v roku 2010 úroveň 1,4 %. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa okrem toho môže považovať za dočasné. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 deficit v roku 2011 podporovaný predpokladaným udržaním hospodárskeho oživenia klesne pod referenčnú hodnotu. Kritérium pre deficit podľa ustanovení zmluvy nie je splnené.

Podľa oznámenia v rámci postupu pri nadmernom deficite zostáva hrubý verejný dlh v roku 2010 pod referenčnou hodnotou 60 % HDP – na úrovni 49,9 % HDP. V predpovedi útvarov Komisie z jari 2010 sa predpokladá, že pomer dlhu bude v roku 2010 50,5 % HDP a v roku 2011 sa zvýši na 54,9 % HDP. Kritérium dlhu podľa ustanovení Zmluvy je splnené.

V súlade s ustanoveniami zmluvy a Paktu o stabilite a raste Komisia vo svojej správe takisto analyzovala „významné faktory“. Podľa Paktu o stabilite a raste sa tieto faktory môžu

² Podľa nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 musia členské štáty Komisii dvakrát ročne oznamovať plánovanú a skutočnú úroveň deficitu a dlhu verejných financií. Najnovšie oznámenie Fínska sa nachádza na:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

³ Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite Fínska sa nachádzajú na tejto webovej stránke:
http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

zohľadniť v krokoch, ktoré vedú k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu, len ak deficit spĺňa dvojitú podmienku blízkosti k referenčnej hodnote a dočasnosti. V prípade Fínska táto dvojitá podmienka nie je splnená. Individuálne posudzované významné faktory sa v tomto prípade javia ako pomerne priaznivé, a to na základe uspokojivej bilancie fiškálnej politiky vo Fínsku.

Stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru v súlade s článkom 126 ods. 4 zmluvy je v súlade s posúdením uvedeným v správe Komisie podľa článku 126 ods. 3.

Vzhľadom na svoju správu podľa článku 126 ods. 3 a so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru podľa článku 126 ods. 4 Komisia zastáva názor, že vo Fínsku existuje nadmerný deficit. Toto stanovisko, ktoré Komisia prijala [15. júna 2010], sa týmto v súlade s článkom 126 ods. 5 predkladá Rade. Komisia odporúča, aby Rada v tomto zmysle rozhodla v súlade s článkom 126 ods. 6. Komisia okrem toho Rade predkladá odporúčanie na odporúčanie Rady určené Fínsku s cieľom odstrániť nadmerný deficit v súlade s článkom 126 ods. 7.

4. ODPORÚČANIE ODSTRÁNIŤ NADMERNÝ DEFICIT

Podľa článku 3 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 sa musí v odporúčaní Rady podľa článku 126 ods. 7 stanoviť najviac šesťmesačná lehota, počas ktorej má príslušný členský štát prijať účinné opatrenia, ako aj lehota na korekciu nadmerného deficitu, čo by sa „malo ukončiť v nasledujúcom roku po jeho zistení, pokiaľ nenastanú osobitné okolnosti“. Článok 2 ods. 6 nariadenia znamená, že pri rozhodovaní, či existujú mimoriadne okolnosti, sa musia zohľadniť „významné faktory“ posudzované v správe Komisie podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V článku 3 ods. 4 nariadenia sa ustanovuje, že Rada musí odporučiť, aby členský štát dosiahol „minimálne ročné zlepšenie najmenej 0,5 % HDP ako meradlo svojich cyklicky upravených zostatkov, očistených od jednorazových alebo dočasných opatrení, aby sa zaistilo dosiahnutie korekcie nadmerného schodku do konečného termínu stanoveného v odporúčaní.“

V prípade Fínska sa významné faktory vysvetlené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97 a preskúmané v správe Komisie podľa článku 124 ods. 3 posúdili ako priaznivé. Nevyplyva z nich však existencia mimoriadnych okolností oprávňujúcich odchýlku od štandardnej lehoty na korekciu deficitu. Predovšetkým podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 za predpokladu nezmenenej politiky už v roku 2011 klesne deficit verejných financií tesne pod referenčnú hodnotu 3 %. V tejto situácii je vhodné umožniť, aby fínske orgány vykonali v roku 2010 fiškálne opatrenia, ako sa plánovalo, pričom treba zaistiť, aby plánované prekročenie referenčnej hodnoty 3 % HDP zostalo obmedzené a dočasné. Orgány by mali špecifikovať opatrenia na zaistenie, aby plánovaná korekcia nadmerného deficitu v roku 2011 bola udržateľná.

Zlepšenie dohľadu v rámci postupu pri nadmernom deficite, ktoré sa so zreteľom na lehotu na korekciu nadmerného deficitu zdá nevyhnutné, bude vyžadovať pravidelné a včasné monitorovanie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní stratégie fiškálnej konsolidácie, aby sa zaistila korekcia nadmerného deficitu. V tomto kontexte by sa mohla tejto otázke účelne venovať osobitná kapitola v aktualizácii fínskeho programu stability na rok 2011.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2007	2008	2009	2010	2011
Reálny HDP (zmena v %)	KOM jar 2010	4,9	1,2	-7,8	1,4	2,1
	Min. fin. jar 2010	4,9	1,2	-7,8	1,1	2,1
Produkčná medzera (% potenciálneho HDP)	KOM jar 2010 ¹	5	4,1	-5	-4,6	-3,8
	Min. fin. jar 2010	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.
Saldo verejných financií (% HDP)	KOM jar 2010	5,2	4,2	-2,2	-3,8	-2,9
	Min. fin. jar 2010	5,2	4,1	-2,4	-4,2	-2,2
Primárne saldo (% HDP)	KOM jar 2010	6,7	5,6	-1	-2,6	-1,7
	Min. fin. jar 2010	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.
Cyklicky upravené saldo (% HDP)	KOM jar 2010	2,6	2,1	0,3	-1,4	-1
	Min. fin. jar 2010	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.
Štrukturálne saldo ² (% HDP)	KOM jar 2010	2,6	2,1	0,4	-1,3	-1
	Min. fin. jar 2010	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.
Hrubý verejný dlh (% HDP)	KOM jar 2010	35,2	34,2	44	50,5	54,9
	Min. fin. jar 2010	35,2	34,2	44	49,9	51,7

Poznámky:

¹ Založené na odhadovanom potenciálnom raste 2,2 %, 2,1 %, 1,1 %, 1,0 % a 1,3 % v období rokov 2007 – 2011.

² Cyklicky upravené saldo bez jednorazových a iných dočasných opatrení. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 jednorazové a iné dočasné opatrenia predstavujú 0,1 % HDP v roku 2009 0,2 % HDP v roku 2010 (obidve zvyšujúce deficit).

Zdroj:

Predpoveď ministerstva financií z jari 2010; Predpovede útvarov Komisie z jari 2010 (KOM); výpočty útvarov Komisie.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o existencii nadmerného deficitu vo Fínsku

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 126 ods. 6,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na vyjadrenie Fínska,

keďže:

- (1) Podľa článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie členské štáty majú predchádzať nadmernému deficitu verejných financií.
- (2) Pakt o stabilite a raste vychádza z cieľa zdravých verejných financií, ktoré sú prostriedkom na posilnenie podmienok na cenovú stabilitu a silný udržateľný rast smerujúci k vytváraniu pracovných miest.
- (3) V postupe pri nadmernom deficite podľa článku 126 zmluvy objasnenom v nariadení Rady (ES) č. 1467/97 o urýchlňovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku⁴ (ktoré je súčasťou Paktu o stabilite a raste), sa ustanovuje povinnosť prijať rozhodnutie o existencii nadmerného deficitu. V protokole o postupe pri nadmernom deficite pripojenom k zmluve sa ustanovujú ďalšie ustanovenia týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite. V nariadení Rady (ES) č. 479/2009⁵ sa ustanovujú podrobné pravidlá a definície na uplatňovanie ustanovení uvedeného protokolu.
- (4) Cieľom reformy Paktu o stabilite a raste z roku 2005 bolo posilniť jeho účinnosť a hospodárske základy, ako aj zabezpečiť udržateľnosť verejných financií z dlhodobého hľadiska. Malo sa ňou zaistiť, aby sa vo všetkých krokoch v rámci postupu pri nadmernom deficite v plnej miere zohľadňovala najmä hospodárska a rozpočtová situácia. V tomto zmysle Pakt o stabilite a raste vytvára rámec na podporu vládnych politík zameraných na rýchle obnovenie zdravej rozpočtovej pozície so zreteľom na hospodársku situáciu.

⁴ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6.

⁵ Ú. v. EÚ L 145, 10.6.2009, s. 1.

- (5) V článku 126 ods. 5 zmluvy sa od Komisie vyžaduje, aby predložila Rade stanovisko, ak sa Komisia domnieva, že v členskom štáte existuje alebo by mohol vzniknúť nadmerný deficit. Vzhľadom na svoju správu podľa článku 126 ods. 3 a so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru podľa článku 126 ods. 4 Komisia dospela k záveru, že vo Fínsku existuje nadmerný deficit. Komisia preto [15. júna 2010] predložila Rade takéto stanovisko týkajúce sa Fínska⁶.
- (6) V článku 126 ods. 6 zmluvy sa ustanovuje, že Rada by mala zvážiť všetky pripomienky, ktoré si príslušný členský štát želá vyjadriť predtým, ako Rada po celkovom posúdení rozhodne o tom, či existuje nadmerný deficit. V prípade Fínska toto celkové posúdenie viedlo k týmto záverom.
- (7) Podľa údajov, ktoré oznámili fínske orgány v apríli 2010, sa plánovalo, že deficit verejných financií vo Fínsku dosiahne v roku 2010 úroveň 4,1 % HDP, čím prekročí referenčnú hodnotu 3 % HDP. Aj keď z tretieho doplnkového rozpočtu, ktorý ministerstvo financií 14. mája 2010 predložilo parlamentu, vyplýva, že v roku 2010 by daňové príjmy mohli byť vyššie, než sa plánovalo, neprinieslo to oficiálnu zmenu cieľového deficitu. Plánovaný deficit sa nepribližuje k referenčnej hodnote 3 % HDP, ale plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa môže považovať za výnimočné v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste. Deficit predovšetkým vyplynul z prudkého hospodárskeho poklesu v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa okrem toho môže považovať za dočasné. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 deficit v roku 2011 podporovaný predpokladaným udržaním hospodárskeho oživenia klesne pod referenčnú hodnotu. Kritérium pre deficit podľa ustanovení zmluvy nie je splnené.
- (8) Podľa údajov, ktoré oznámili fínske orgány v apríli 2010, zostáva hrubý verejný dlh v roku 2010 pod referenčnou hodnotou 60 % HDP – na úrovni 49,9 % HDP. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 sa predpokladá, že pomer dlhu v roku 2010 bude 50,5 % HDP a v roku 2011 sa zvýši na 54,9 % HDP, zostane však pod úrovňou referenčnej hodnoty 60 % HDP. Kritérium dlhu podľa ustanovení zmluvy je splnené.
- (9) Podľa článku 2 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 môžu byť v krokoch vedúcich k rozhodnutiu Rady o existencii nadmerného deficitu podľa článku 126 ods. 6 zohľadnené „významné faktory“ len vtedy, ak je v plnom rozsahu splnená dvojitá podmienka, že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že jeho prekročenie nad referenčnú hodnotu je dočasné. V prípade Fínska táto dvojitá podmienka nie je splnená. Preto sa v jednotlivých krokoch vedúcich k tomuto rozhodnutiu významné faktory nezohľadňujú.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Z celkového posúdenia vyplýva, že vo Fínsku existuje nadmerný deficit.

⁶ Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite Fínska sa nachádzajú na tejto webovej stránke:

http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Fínskej republike.

V Bruseli

*Za Radu
predseda
[...]*